

İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Yazılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Konularına Göre Dağılımının İncelenmesi

Şenay KEÇECİ¹

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de, yüksek lisans ve doktora düzeyinde iş sağlığı güvenliği alanında yürütülen tezler konularına göre incelenmiştir. Çalışma, nitel araştırma deseni ile doküman inceleme yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. İş sağlığı güvenliği alanında ulaşılan 1585 yüksek lisans ve doktora tezinin, 1496’ı yüksek lisans, 89’u ise doktora tezinden oluşmaktadır. Halk sağlığı, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, endüstri mühendisliği, hukuk ve kazalar konusu en fazla sayıda çalışma yapılan doktora tez konuları oluşturmaktadır. En az sayıda doktora tez çalışması yapılan konulardan bazıları ise turizm, ormancılık ve orman mühendisliği, jeodezi ve fotogometri, denizcilik ve halkla ilişkiler konularıdır. En fazla sayıda çalışma yapılan yüksek lisans tez konuları ise halk sağlığı, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, hukuk, inşaat mühendisliği ve endüstri mühendisliği konularıdır. Yapılan çalışmanın, gelecekte yapılacak araştırmalarda konu belirleme, literatür inceleme ve benzeri çalışmalarında araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği , Yüksek lisans tezi, Doktora tezi

Examination of the Distribution of Master's and Doctoral Theses Written in the Field of Occupational Health and Safety by Subject

Abstract

In this study, theses made in the field of Occupational Health and safety in Turkey at the master's and doctoral levels were examined according to their subject and types. The study was conducted using a qualitative research design and document review method. Of the 1585 master's and doctoral theses reached in the field of occupational health and safety, 1496 consist of master's and 89 doctoral dissertations. The subjects of public health, labor economics and industrial relations, industrial engineering, law and accidents constitute the most studied doctoral dissertations. Some of the subjects with the least number of doctoral dissertations are tourism, forestry and forest engineering, geodesy and photogometry, maritime and public relations. The most studied master's thesis subjects are public health, labor economics and industrial relations, law, civil engineering and industrial engineering. It is thought that this study will contribute to researchers in determining the subject in future studies, literature review and similar studies.

Keywords: Occupational health and safety, Graduate thesis, Doctoral thesis

¹ İş Sağlığı Güvenliği Doktora Programı, Gedik Üniversitesi, İstanbul
*İlgili yazar / Corresponding author: senaykececi@hotmail.com

1. GİRİŞ

Günümüzde çalışma hayatında her sektörde, her düzeyde uzmana ihtiyaç duyulduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanında da yetkin profesyonellere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacın giderilmesi başta üniversiteler olmak üzere çeşitli eğitim kurumlarıyla mümkündür. Ülkemizde İSG eğitimi önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde verilmekte olup özellikle 2013 yılı ve sonrasında bu alanda yürütülen yüksek lisans ve doktora çalışmalarının sayısında artış olduğu görülmektedir.

Son yıllarda kurulan gerek devlet üniversiteleri, gerekse özel üniversiteler eğitim-öğretim müfredatlarında İSG alanında lisansüstü programların yer almasına önem vermektedirler. Yapılan çalışmada iş sağlığı güvenliği alanında çeşitli üniversitelerde araştırmacıların 1986-2020 tarihleri arasında yürüttüğü yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı, söz konusu lisansüstü tezlerde hangi konularda sıklıkla çalışmalar yapıldığı, hangi konularda ise daha az çalışma yapıldığı hakkında verilere ulaşmaktır.

2. YÖNTEM

Yapılan çalışma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Belirli amaçlar doğrultusunda gözlem, görüşme, belge inceleme vb. gibi çeşitli teknikler yoluyla elde edilen verilere nitel veri denir. (Leech and Onwuegbuzie, 2007). Bu çalışmada veri toplama amacıyla, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan yöntemlerden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. İSG alanında yazılan tezleri konularına göre inceleyebilmek amacıyla, öncelikle, Ulusal Tez Merkezi internet sayfasında, arama sekmesine iş sağlığı, iş güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği kelimeleri yazılarak arama yapılmış ve 1585 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler konularına göre incelenmiştir.

3. BULGULAR

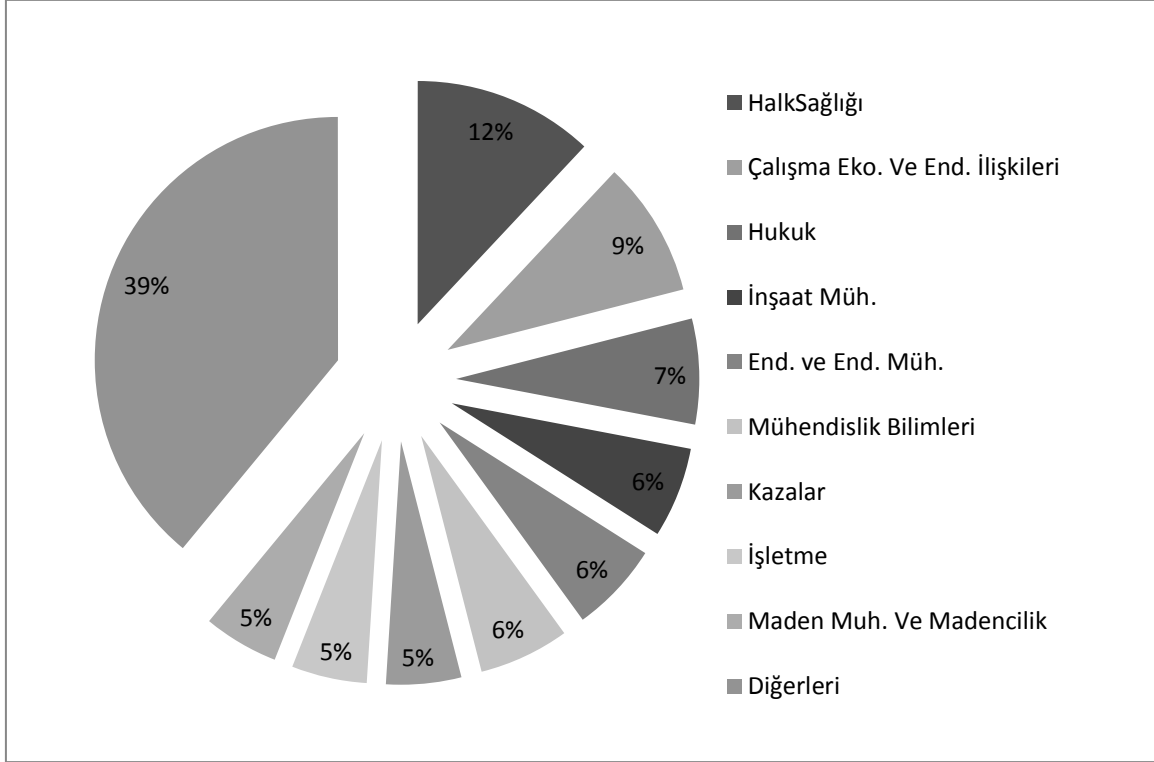
Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen veriler incelendiğinde 1986 ile Temmuz 2020 tarihleri arasında yazılan 1585 lisansüstü tezin, %93.3'ünün (1496) yüksek lisans, %5.6'sının (89) doktora 1496'sının tezinden oluştuğu görülmektedir. (%1.1' ise tıpta uzmanlık alanındadır). Tablo.1'de İSG alanında yazılan 1496 yüksek lisans tezinin konularına göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 1. İş sağlığı güvenliği alanındaki yüksek lisans tezlerinin konularına göre dağılımı

1.	Adli Tıp	2
2.	Ağaç İşleri	19
3.	Aile Hekimliği	1
4.	Aktüerya Bilimleri	1
5.	Anotomi	1
6.	Antropoloji	1
7.	Balıkçılık Teknoloji	1
8.	Bankacılık	1
9.	Besin ve Hijyen Teknolojisi	1
10.	Beslenme ve Diyetetik	3
11.	Bilgi Teknolojileri	1
12.	Bilgisayar Mühendisliği	2
13.	Bilim ve Teknoloji	16
14.	Biyokimya	1
15.	Biyoloji	5
16.	Biyomühendislik	1
17.	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	137
18.	Çevre Mühendisliği	45
19.	Demografi	1
20.	Deniz Bilimleri	3

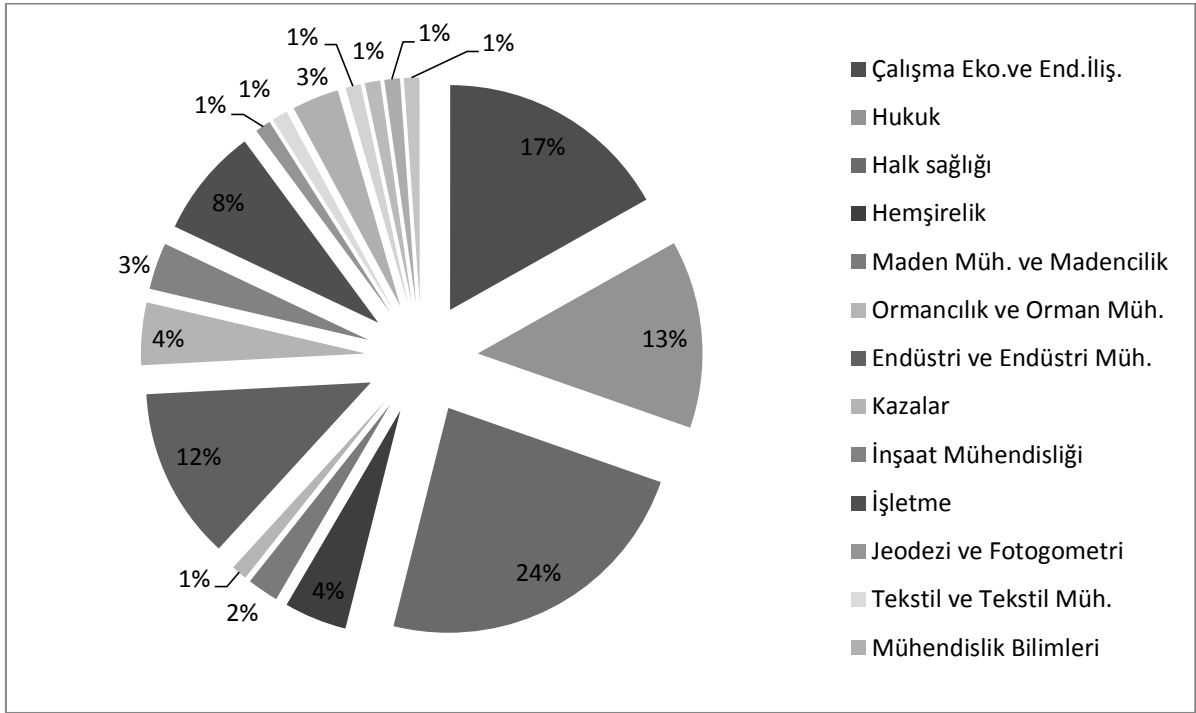
21.	Denizcilik	12
22.	Deri Mühendisliği	1
23.	Din	1
24.	Diş Hekimliği	2
25.	Dökümantasyon ve Enformasyon	1
26.	Eczacılık	1
27.	Eğitim Ve Öğretim	51
28.	Ekonomi	1
29.	Elektrik Elektronik Mühendisliği	14
30.	Endüstri Ürünleri Tasarımı	1
31.	Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	87
32.	Enerji	6
33.	Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon	2
34.	Gazetecilik	1
35.	Gemi Mühendisliği	6
36.	Gıda Mühendisliği	17
37.	Giyim Endüstrisi	5
38.	Güzel Sanatlar	2
39.	Halk Sağlığı	180
40.	Hastaneler	44
41.	Hazır Giyim	1
42.	Hemşirelik	33
43.	Hukuk	102
44.	İlk ve Acil Yardım	3
45.	İnşaat Mühendisliği	96
46.	İstatistik	6
47.	İşletme	75
48.	Jeodezi ve Fotogrametri	3
49.	Jeoloji	2
50.	Kamu Yönetimi	8
51.	Kazalar	82
52.	Kimya	21
53.	Kimya Mühendisliği	10
54.	Maden Mühendisliği ve Madencilik	73
55.	Makina Mühendisliği	20
56.	Matbacılık	2
57.	Meslek Hastalıkları	1
58.	Metalurji Mühendisliği	4
59.	Mimarlık	10
60.	Morfoloji	1
61.	Mühendislik Bilimleri	86
62.	Ormancılık ve Orman Mühendisliği	25
63.	Petrol Ve Doğalgaz Mühendisliği	1
64.	Peyzaj Mimarlığı	3
65.	Psikoloji	13
66.	Sağlık Bilimleri	1
67.	Sağlık Eğitimi	32
68.	Sağlık Kurumları Yönetimi	34
69.	Sanat Tarihi	1
70.	Sigortacılık	1
71.	Sivil Havacılık	7
72.	Sosyal Hizmetler	2
73.	Sosyoloji	1
74.	Spor	2
75.	Su Ürünleri	10
76.	Süt Ürünleri	1
77.	Teknik Eğitim	8
78.	Tekstil ve Tekstil Mühendisliği	7
79.	Turizm	7
80.	Ulaşım	5
81.	Uluslararası İlişkiler	1
82.	Ziraat	14

Yüksek lisans tezleri konularına göre incelendiğinde, en yüksek sayıda çalışma yapılan konuların; %12 ile halk sağlığı, %9 ile çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, %7 ile hukuk ve %6 ile inşaat mühendisliği konuları olduğu Şekil 1'de görülmektedir. En az sayıda yüksek lisans çalışması yapılan konulardan bazıları ise aile hekimliği, aktüerya bilimleri, anatomi, antropoloji, balıkçılık teknoloji, bankacılık, besin ve hijyen teknolojisi, beslenme ve diyetetik ve deri mühendisliği konularıdır.

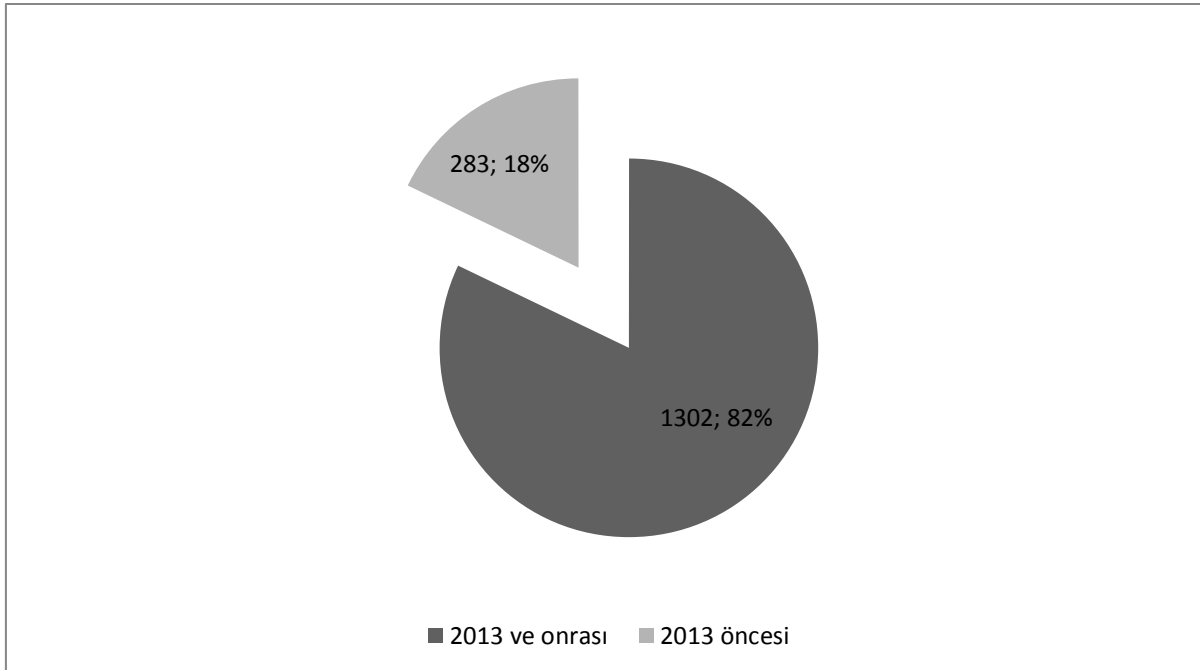

Şekil. 1 İş sağlığı güvenliği alanındaki yüksek lisans tezlerinin konularına göre dağılımı

İSG alanında yazılan 89 doktora tezinin konularına göre dağılımı Şekil.2'de görülmektedir. Yürütülen doktora çalışmaları konularına göre incelendiğinde, tezlerin %24'ünün halk sağlığı konusunda, %13'ünün çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri konusunda, %12'sinin endüstri ve endüstri mühendisliği, %11'inin hukuk ve %8'inin kazalar konusunda yazıldığı görülmektedir. En az sayıda doktora tez çalışmasının yapıldığı konulardan bazıları ise turizm, ormancılık ve orman mühendisliği, jeodezi ve fotogometri, denizcilik ve halkla ilişkiler konularıdır.

Şekil. 2 İş sağlığı güvenliği alanındaki doktora tezlerinin konularına göre dağılımı

Şekil. 3 İş sağlığı güvenliği alanındaki tezlerin 2013 yılı öncesi ve sonrasında göre dağılımı

Yapılan analiz sonucunda, İSG alanında 1986 ile 2020 yılları arasında yazılan 1585 lisansüstü tezin 283'ünün 2013 yılı öncesinde, 1302'sinin ise 2013 yılı ve sonrasında yazıldığı Şekil 3'de görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan çalışmada Ulusal Tez Merkezi'nde yer almakta olan, 1986 ile 2020 tarihi arasında İSG alanında yürütülen 1585 lisansüstü tez, türleri ve konuları bakımından incelenmiş olup 1496 tezin yüksek lisans 89 lisansüstü tezin ise doktora çalışması olduğu görülmüştür. Elde edilen veriler ışığında söz konusu tarihler arasında yazılan lisansüstü tezlerin %18'inin 2013 yılı öncesinde, %82'sinin ise 2013 yılı ve sonrasında yazıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. 6331 Sayılı İş Sağlığı Güvenliği kanununun 2012 yılında yürürlüğe girmesinin, 2013 yılı ve sonrasında İSG alanında yürütülen lisansüstü tezlerin oranında görülen artışta etkili olduğu ve İSG eğitimine verilen önem ve ilgiyi artırdığı düşünülmektedir. Halk sağlığı, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, endüstri mühendisliği, hukuk ve kazalar konusu en fazla sayıda çalışma yapılan doktora tez konularını oluşturmakta iken turizm, ormancılık ve orman mühendisliği, jeodezi ve fotogometri, denizcilik ve halkla ilişkiler gibi konular en az sayıda doktora tez çalışması yapılan tez konularını oluşturmaktadır. En fazla sayıda çalışma yapılan yüksek lisans tez konularının ise halk sağlığı, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, hukuk, inşaat mühendisliği ve endüstri mühendisliği konuları olduğu aile hekimliği, antropoloji, balıkçılık teknoloji, bankacılık, besin ve hijyen teknolojisi, beslenme ve diyetetik ve deri mühendisliği konularının ise en az sayıda çalışma yapılan yüksek lisans konularından olduğu görülmektedir. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarına başlayan genç araştırmacıların, araştırma sürecinin en başında konu seçimi, konunun etraflı bir şekilde ortaya konması aynı zamanda konunun sınırlandırılmasında gösterecekleri özen ve dikkat tüm araştırma boyunca çalışmalarını doğru bir şekilde yürütmelerinin ilk adımını teşkil etmektedir. Bu ilk adımda zaman zaman araştırmacıların zorluklar yaşadığı görülmektedir. Ulaşılan tezlerin konularına ve türlerine göre sınıflandırılmasıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın, araştırmacıların ileride yürütüleceği araştırmalarda konu belirleme, çerçevelendirme, alanyazın tarama ve benzeri konularda katkı sağlayacağı ve bu bağlamda araştırmacılara kaynak olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Leech, N. L., Onwuegbuzie. (2007). "An Array of Qualitative Data Analysis Tools: A Call For Data Analysis Triangulation". School Psychology Quarterly, Cilt (22), Sayfa Numarası 557-584.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> Erişim tarihi: 08.08.2020